

RISK DOCTOR BRIEFING

استفاده از شش مدل ارزش برای
شناسایی و ارزیابی ریسک

© September 2013, Dr David Hillson

david@risk-doctor.com

ادوارد بونو در زمینه ارتقای تفکر خلاق شهرت دارد و کتابهای زیادی جهت توضیح ایده‌های بنیادینش نوشته. شاید شناخته شده ترین تکنیک او شش کلاه تفکر است که افراد را جهت وفق یافتن با دیدگاه‌هایی متفاوت وقتی که درباره یک موضوع فکر می‌کنند تشویق می‌کند. در واقع شش کلاه تفکر می‌تواند در شناسایی ریسک مفید باشد.

یکی دیگر از ابزارهای تفکر بونو **شش مدل ارزش** می‌باشد. این ابزار انواع مختلفی از ارزش‌هایی را که برای مردم و سازمان‌ها مهم اند و ما با آن می‌توانیم وقتی که داریم تصمیم‌گیری می‌کنیم یا واکنش‌هایی را تعیین می‌کنیم، ارزیابی ارزش انجام دهیم، توضیح می‌دهند. این شش مدل ارزش کاربردهای بالقوه زیادی دارند، به گونه‌ای که ما می‌توانیم ارزش را ایجاد و نگهداری کنیم. ولی آنها همچنان ما را در فکر کردن درباره ریسک به شکلی جدید کمک می‌کنند.

تعریف ساده ریسک به عنوان "عدم قطعیتی که اهمیت دارد" نشان می‌دهد که ما پیش از اینکه بتوانیم عدم قطعیت‌هایی که باید مدیریت کنیم را پیدا کنیم، باید بفهمیم چه چیزی اهمیت دارد. اگر ما داریم ریسک را در سطح کسب و کار مدیریت می‌کنیم چیزهایی که می‌توانند اهمیت داشته باشند ممکن است شامل اهداف گروه تجاری، حفظ اعتبار، ایجاد ارزش برای ذینفعان و ایجاد اطمینان از پایداری و دوام باشند. ما معمولاً در سطح پروژه نگران دستیابی به اهداف پروژه مانند زمان، هزینه و عملکرد هستیم. ریسک‌ها عدم قطعیت‌هایی اند که اگر روی دهند، دستیابی به یکی از این اهداف را تحت تأثیر قرار می‌دهند. این اهداف همچنین به عنوان انواع تأثیر ریسک در فرآیند ریسک استفاده می‌شوند، به گونه‌ای که می‌توانیم ارزیابی کنیم هر ریسک چقدر اهمیت دارد.

شش مدل بونو دیدگاه دیگری از آنچه اهمیت دارد را پیشنهاد می‌دهند و بنابراین همچنین می‌توانند در پیدا کردن ریسک‌هایی که در غیر این صورت ممکن است از آنها چشم‌پوشی کنیم به ما کمک کنند. آنها همچنین می‌توانند مبنای مجموعه‌ای از انواع تأثیر که با آنها می‌توانیم ریسک‌هایمان را ارزیابی و رتبه‌بندی کنیم پیشنهاد دهند. شش مدل ارزش اینها هستند:

- **مدال طلا. ارزش‌های انسانی.** طلا گرانبهاست، همچنین افراد. این مدل چیزهایی را که مستقیماً برای افراد اهمیت دارد، هم مثبت و هم منفی، در بر می‌گیرد. اینها شامل غرور، دستیافت، ستایش یا تحقیر، احساس تعلق یا انزوا، امید، صداقت و رشد می‌باشند.
- **مدال نقره. ارزش‌های سازمانی.** این مدل درباره هدف و مأموریت سازمان و آنچه برای کل سازمان اهمیت دارد می‌باشد و آنچه را که ما را در تعقیب اهدافمان کمک می‌کند یا از آن بازمان می‌دارد، در نظر می‌گیرد. به عنوان مثال می‌توان سود، سهم بازار، یا نام تجاری را عنوان نمود.
- **مدال استیل. ارزش‌های کیفی.** استیل باید قوی باشد و برای برآورده سازی اهدافی که از آن انتظار می‌رود، باید با مشخصه‌های خاصی تولید شود. مدل استیل شامل تأثیرات روی کیفیت، تناسب با اهداف آنچه داریم انجام می‌دهیم، چه مثبت و چه منفی می‌باشد.

- **مدال شیشه ای. ارزش های خلاقانه.** شیشه ساده است ولی استفاده های خلاقانه زیادی دارد. این مدال تاثیرات روی توانایی ما برای نو شدن و تغییر به منظور انجام چیزها به شکلی جدید یا بهبودیافته را شامل می شود.

- **مدال چوبی. ارزش های محیطی.** چوب به محیط طبیعی اشاره می کند. مدال چوب توجه به محیط را در گسترده ترین حالت جلب می کند و تاثیرات مثبت یا منفی تصمیمات ما یا واکنش هایمان روی جهان اطرافمان را توضیح می دهد.

- **مدال برنجی. ارزش های ادراکی.** برنج شبیه طلاست ولی طلا نیست. ادراک اهمیت دارد و این مدال این را جویا می شود که آیا در مسیری که ما و دیگران ادراک می کنیم یا ادراک می شویم تغییری در نتایج وجود دارد یا نه.

این شش گروه ارزش به ما دیدگاه های گوناگونی درباره چیزهایی که برای سازمان ها، افراد یا گروه ها مهم اند، می دهد. آنها می توانند به عنوان چارچوبی برای شناسایی ریسک هایی که می تواند چیزهایی را که ما مراقبشان هستیم تحت تاثیر قرار می دهند، استفاده شوند. آنها همچنین مجموعه ای از انواع تاثیر ریسک که به درستی محرک های ارزش ها را منعکس می کنند و بسیار گسترده تر از آنهایی که معمولا در فرآیندهای ریسک رایج پیدا می شوند، هستند را تهیه می کنند. با استفاده از شش مدال ارزش برای تعیین "آنچه اهمیت دارد" می توانیم ریسک های واقعی را شناسایی و ارزیابی کنیم و آنهایی را که بیشتر اهمیت دارند رتبه بندی نماییم.

جزئیات کار ادوارد بونو شامل شش مدال ارزش، در <http://debonothinkingsystems.com/> در دسترس است. دکتر بونو شش مدال ارزش را در این ویدیوی کوتاه توضیح می دهد: <http://www.youtube.com/watch?v=K3KfshqJG-s>